

FGU

Prøvevejledning for turisme, kultur og
fritid

Indhold

1. Indledning	2
2. Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt	2
Faglig dokumentation	2
Afsluttende standpunktsbedømmelse	3
3. Afsluttende prøve	6
Prøvens fokus	6
Rammerne for prøven	7
3.1 Eksaminationsgrundlag	7
3.2 Bedømmelsesgrundlag	9
3.3 Bedømmelseskriterier	10
4. Prøveeksempler	12
Den praktiske prøve på én arbejdsdag	13
Den praktiske prøve over flere arbejdsdage	15
Portfolioprøve	19
Bilag: Guide til god praksis ved prøveafholdelse i faget	20

1. Indledning

Denne vejledning udfolder, forklarer og eksemplificerer nogle af bestemmelserne om prøverne i FGU-fagbilaget for turisme, kultur og fritid, men vejledningen indfører ikke nye bindende krav. Vejledningen udfolder hermed fagbilagets afsnit 4.2 *Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt* og afsnit 4.3 *Afsluttende prøve*.

2. Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt

Faglig dokumentation

Den faglige dokumentation spiller en væsentlig rolle i undervisningen – både i forbindelse med den løbende evaluering og vejledning af eleven og i forbindelse med afslutningen af undervisningen, hvis elevens standpunkt her skal bedømmes. Dokumentationen er en del af bedømmelsesgrundlaget både for den løbende evaluering og for det afsluttende standpunkt.

Faglig dokumentation i turisme, kultur og fritid

Den faglige dokumentation vil typisk omfatte arbejdsdokumenter fra forskellige opgaver, der er udført i forbindelse med en opgave eller et event/en kulturproduktion. Det kan være digitale produkter, fysiske produkter, skriftlige arbejdsdokumenter, notater osv.

Eksempler:

- Mindmaps, der synliggør ideudviklingsprocesser
- Videoptagelser af afviklingsituationer, der viser fx arbejdsprocesser, lysdesign eller musik
- Logbog, der beskriver arbejdsprocesser, fx i forbindelse med festivalafvikling
- Procesbilleder i forbindelse med udførelsen af en skulptur
- Perspektivtegninger af scenografi og sceneopsætning
- Cuelister til afvikling af forestillinger
- Musikstykker, mix og samlinger til lydbilleder.

Den faglige dokumentation skal opfattes bredt og kan bestå af videoptagelser, billeder, lyd, tegninger, noter, skitser, huskelister, fysiske produkter mv.

De nærmere krav til og rammer for den faglige dokumentation fastsættes og beskrives på institutionsniveau. Når institutionen (lederen/lærerne) vælger dokumentationsform, skal der ud over faglige hensyn også tages hensyn til elevens evner og muligheder for at dokumentere sin læring og sit arbejde. Læreren må derfor differentiere i forhold til det konkrete arbejde, som eleven udfører, og i forhold til hvad eleven kan præstere. Det er ligeledes vigtigt at arbejde med progression i

dokumentationen, så eleven løbende afprøver forskellige dokumentationsformer og gradvis øger kompleksiteten og detaljeringen i dokumentationen, så elevens evne til at udforme dokumentationen ud fra de krav, der stilles til form og indhold, gradvis øges.

Afsluttende standpunktsbedømmelse

Eleven skal have en standpunktsbedømmelse, hvis eleven afslutter det faglige tema på FGU-niveau 1 eller FGU-niveau 2. Standpunktsbedømmelsen resulterer i vurderingen bestået/ikke bestået.

Den afsluttende standpunktsbedømmelse er en absolut bedømmelse, der skal vise elevens aktuelle standpunkt målt i forhold til undervisningens mål. Bedømmelsen af en elev må ikke foregå ved en sammenligning med de øvrige elevers kunnen.

Dokumentationen skal bidrage til bedømmelse af elevens standpunkt ved afslutningen af et niveau, men udgør ikke hele bedømmelsesgrundlaget. Turisme, kultur og fritid indeholder mål, som omhandler, sikkerhed, miljøbevidsthed, samarbejde, ideudvikling, deltagelse i forskellige arbejdsprocesser mv. Den type mål skal også inddrages i bedømmelsen, selvom de primært kommer til udtryk og bedst kan bedømmes i forbindelse med den daglige undervisning og de arbejds- og læreprocesser, som eleven gennemfører.

Der kan også være undervisningsmål, som eleven er blevet undervist ud fra i begyndelsen af undervisningen på niveauet, der ligeledes skal inddrages i den afsluttende bedømmelse. Det kan være et fagligt indhold/en faglig disciplin, som er planlagt i første del af det pågældende niveau, og som senere ikke er en del af undervisningen. Hvis der i turisme, kultur og fritid fx er blevet arbejdet med sikkerhedsprocedurer og arbejdskultur, skal dette også være en del af den endelige standpunktsbedømmelse. Men det er vigtigt at være opmærksom på, at man ikke på denne måde utilsigtet kommer til at bedømme eleven ud fra de kompetencer, som eleven havde i begyndelsen af undervisningen på niveauet, da standpunktsbedømmelsen altid skal afspejle elevens kompetencer på bedømmelsestidspunktet.

Elevens dokumentation vil således sjældent kunne danne grundlag for bedømmelsen af alle de mål, som det faglige tema omfatter. Derfor skal der tages højde for fagets forskelligartede viden-, færdigheds- og kompetencemål og konkret tages stilling til, hvordan bedømmelsen skal foregå. I den forbindelse er det

afgørende at tage stilling til konkrete bedømmelseskriterier, som angiver, hvad der lægges vægt på i bedømmelsen.

De overordnede bedømmelseskriterier, som de fremgår af fagbilaget, ses i tekstboksen nedenfor:

Bedømmelseskriterier for turisme, kultur og fritid på FGU-niveau 1 og FGU-niveau 2, jf. fagbilaget

Ved standpunktsbedømmelsen lægges der vægt på elevens:

FGU-niveau 1

- anvendelse af de mest grundlæggende fagudtryk inden for kulturproduktion, oplevelse og service
- evne til at medvirke i arbejdsprocesser og produktions-/projektforløb inden for fagområdet
- evne til at medvirke i evalueringer og dokumentere eget arbejde
- evne til at kvalitetssikre de udførte arbejdsprocesser og de fremstillede produkter under vejledning.

FGU-niveau 2

- anvendelse af korrekte fagudtryk inden for kulturproduktion, oplevelse og service
- evne til selvstændigt at kunne handle i forhold til forskellige kendte arbejdsprocesser, der knytter sig til produktions-/projektforløb inden for fagområdet
- evne til med begyndende selvstændighed at evaluere og dokumentere eget arbejde
- evne til at kvalitetssikre de udførte arbejdsprocesser og de fremstillede produkter med begyndende selvstændighed
- evne til at tage medansvar for arbejdsprocesser og søge vejledning, herunder brug af netværk og samarbejdspartnere.

De overordnede bedømmelseskriterier vil ofte skulle konkretiseres på den enkelte institution i forhold til den kontekst, som det faglige tema foregår i, så eleven og læreren ved, præcis hvad der lægges vægt på i bedømmelsen. Eksempelvis kan bedømmelseskriterierne variere, alt efter om undervisningen foregår i lokalmiljøet, på en festival, i et værksted, på et museum, i forbindelse med et praktikforløb, i et undervisningslokale osv.

Bedømmelseskriterier er i sin enkelthed det, man lægger vægt på ved en bedømmelse, men det er altid vigtigt, at læreren bruger sin professionelle faglighed til at vurdere elevens samlede kompetencer inden for det faglige tema, når der gives en bedømmelse.

Bedømmelseskriterierne afhænger af undervisningens fagretning. Det faglige tema turisme, kultur og fritid er et bredt tema, som indeholder alle former for kulturproduktion, og bedømmelseskriterierne

beskrives overordnet og må tænkes ind i den konkrete undervisningskontekst. Der er tale om redskaber, værktøjer, materialer, arbejdsprocesser, netværk, fagsprog osv. Et redskab kan være alt fra en klatresele til en ideudviklingsmetode, og når det relevante fagsprog skal bedømmes, er der stor forskel på, om der er blevet arbejdet med guidede turistture eller backstage på en festival. Når det gælder bedømmelseskriterierne, skal man således overveje, hvilken fagretning der arbejdes inden for.

Nedenfor gives eksempler på, hvordan udvalgte af ovenstående bedømmelseskriterier kan konkretiseres yderligere som bedømmelseskriterier for afsluttende standpunktsbedømmelse:

Eksemplificering af udvalgte bedømmelseskriterier på FGU-niveau 1 og FGU-niveau 2

Kriterier	Konkretisering
FGU-niveau 1: Der lægges vægt på elevens evne til at medvirke i arbejdsprocesser og produktions-/projektforløb inden for fagområdet.	Eleven kan medvirke i arbejdsprocesser og kender forskel på, hvornår man arbejder, og hvornår man holder pause. Eleven kan med hjælp og vejledning løse enkle opgaver i forbindelse med kulturproduktionen og har en begyndende bevidsthed om, hvilke redskaber og værktøjer der bruges i forskellige situationer.
FGU-niveau 1: Der lægges vægt på elevens evne til at medvirke i evalueringer og dokumentere eget arbejde.	Eleven medvirker i evaluering og evalueringsprocesser i forbindelse med kulturproduktioner. Eleven kan med hjælp og vejledning dokumentere sit arbejde ved hjælp af redskaber som fx video, billeder eller skriftlige eller mundtlige beskrivelser og på den måde blive bevidst om sin egen deltagelse i kulturproduktionen.
FGU-niveau 2: Der lægges vægt på elevens anvendelse af korrekte fagudtryk inden for kulturproduktion, oplevelse og service.	Ved at anvende redskaber, materialer og værktøjer i forbindelse med det praktiske arbejde bliver eleven fx opmærksom på, hvilke værktøjer der bruges til hvad, og hvad de enkelte værktøjer er beregnet til, samt på de fagudtryk, der følger med. Der kan fx være særlige betegnelser for elementer af arbejdsprocesser og arbejdsgange i forbindelse med en kulturproduktion.
FGU-niveau 2: Der lægges vægt på elevens evne til at tage medansvar for arbejdsprocesser og søge vejledning, herunder brug af netværk og samarbejdspartnere.	Eleven er bevidst om dele af arbejdsprocesser inden for kulturproduktion og kan tage imod anvisninger i forbindelse med opgaveløsning. Eleven kan handle selvstændigt i kendte situationer og søge hjælp og vejledning i sit netværk. Elevens netværk kan fx være holdet, læreren eller andre kendte samarbejdspartnere.

3. Afsluttende prøve

I turisme, kultur og fritid skal institutionen vælge én af tre mulige prøveformer:

1. Praktisk prøve på én arbejdsdag
2. Praktisk prøve over flere arbejdsdage
3. Portfolioprøve.

Fagbilaget beskriver de overordnede rammer for prøven. Derudover er der en række forhold, der skal tages stilling til, når man som lærer planlægger og gennemfører en konkret prøve i turisme, kultur og fritid. Det er for at sikre, at eleven er klar over, hvordan prøven foregår, og hvordan eleven bliver bedømt, og for at sikre, at man kan gennemføre en sikker og fair prøve. Derfor skal man som lærer på forhånd tage stilling til og skabe klarhed over de forhold, der har betydning for prøvens gennemførelse. Læreren fungerer som eksaminator i forbindelse med prøven.

Prøvens fokus

En prøve vil altid have karakter af en stikprøve, da det sjældent vil være muligt at afprøve eleven i alle undervisningens mål. Det vil sige, at en prøve aldrig kan afprøve alle de mål, som eleven skal have nået gennem deltagelse i undervisningen. Derfor er det vigtigt at beslutte, hvad prøvens faglige fokus skal være. Valget af fagligt fokus er først og fremmest et spørgsmål om væsentlighed og prioritering. De faglige mål, som eleven skal bedømmes ud fra ved prøven, skal være væsentlige og centrale for bedømmelsen af elevens kompetencer i det faglige tema. Til væsentlighed hører også, at målene er egnede i sammenhæng med prøven, det vil sige, at prøven skal være udformet, så den giver et godt grundlag for at bedømme de kompetencer, der sigtes mod.

Portfoliopróven

Selvom det sjældent vil være muligt at afprøve eleven i alle mål, skal man være særligt opmærksom på, at elevens præsentationsportfolio får et indhold, der afspejler elevens kompetencer i forhold til flest mulige af temaets mål. Derfor bliver lærerens vejledning af eleven helt central, når der arbejdes med udvælgelse og klargøring af materiale til portfolioen. Præsentationsportfolioen skal udarbejdes i en proces, hvor læreren vejleder eleven, så portfolioen får et fokus, som rammer det faglige temas væsentligste mål.

Den praktiske prøve på én arbejdsdag og den praktiske prøve over flere arbejdsdage

At udforme en god praktisk prøve forudsætter et sikkert fagligt blik for, hvordan målene kan bringes i spil i prøvesammenhæng. Her bliver valget af eksaminationsgrundlag, det vil sige den udarbejdede praktiske opgave, der eksamineres ud fra, og valget af bedømmelsesgrundlag, det vil sige de produkter, processer eller præstationer, der bedømmes, derfor helt afgørende.

Rammerne for prøven

Den valgte prøveform på FGU-institutionen skal beskrives helt konkret, og den faglige kontekst skal være synlig i prøvebeskrivelsen. Det er vigtigt at forholde sig til prøvens rammer, herunder faserne *før prøven*, *under prøven* og *efter prøven*. Bilag 1 indeholder en tjekliste, som kan anvendes til at sikre, at der er taget stilling til en række centrale forhold med væsentlig betydning for prøvens planlægning og gennemførelse. Institutionen skal kunne dokumentere beskrivelsen af prøven, så den kan formidles til censor og til lærerne på FGU-institutionen.

3.1 Eksaminationsgrundlag

Eksaminationsgrundlaget er det faglige stof eller materiale, der eksamineres ud fra, og som skal gøre det muligt for eksaminanden at demonstrere sine opnåede kompetencer – eksaminationsgrundlaget er ”det, man taler med eleven om”.

- Ved *portfolioprøven* er eksaminationsgrundlaget eksaminandens præsentationsportfolio.
- Ved *den praktiske prøve på én arbejdsdag* er eksaminationsgrundlaget den praktiske opgave, som eksaminanden får stillet.
- Ved *den praktiske prøve over flere arbejdsdage* er eksaminationsgrundlaget den praktiske opgave, som eksaminanden får stillet.

Eksaminationsgrundlaget skal give eksaminator og censor mulighed for at iagttage elevens arbejde, indgå i dialog med eleven og stille spørgsmål, som aktiverer og udfordrer elevens kompetencer. For eleven skal eksaminationsgrundlaget give mulighed for at vise praktiske kompetencer, besvare spørgsmål, forklare og argumentere. Eksaminationsgrundlaget skal overvejes grundigt, og det er vigtigt at tage stilling til følgende:

- Giver det valgte eksaminationsgrundlag gode muligheder for at bringe de faglige mål, som eleven skal bedømmes ud fra, i spil?

- Hvordan tilgodeses undervisningens mål om viden, færdigheder og kompetencer i eksaminationsgrundlaget og den praktiske udformning af det?
- Er der en klar sammenhæng med det, som eleven kender fra undervisningen?
- Er der i eksaminationsgrundlaget taget højde for de fysiske rammer, som prøven foregår inden for?
- Giver eksaminationsgrundlaget lige muligheder for alle elever?

Portfolioprøven

Præsentationsportfolioens indhold opbygges på baggrund af undervisningens indhold, eksempelvis med afsæt i en opsætning eller et projekt, som eleven har gennemført, eller et konkret job, som eleven har haft, i forbindelse med undervisningen. Elevens praktiske erfaringer med konkrete produktioner og målgrupper samt elevens refleksioner i tilknytning hertil vil eksempelvis være relevante at dokumentere i præsentationsportfolioen.

At vejlede eleven forudsætter derfor et sikkert fagligt blik for, hvordan eleven bedst vejledes under arbejdet med sin præsentationsportfolio, og hvordan målene kan bringes i spil ved den efterfølgende eksamination.

Den praktiske prøve på én arbejdsdag

Den praktiske prøve gennemføres på én dag, hvor både eksaminator og censor er til stede. Det giver god mulighed for at bedømme eleven med hensyn til både proces og produkt. Prøven kan eksempelvis bygge på en opgave, hvor der stilles krav om planlægning, udførelse og aflevering af et produkt i forbindelse med eksempelvis en guidet turisttur eller en sanketur langs stranden. Ved at stille en række krav til proces og produkt kan det sikres, at de væsentligste faglige mål bringes i spil under prøven.

Den praktiske prøve over flere arbejdsdage

Den praktiske prøve gennemføres over to-fem dage og afsluttes med en mundtlig eksamination. Som grundlag for den mundtlige eksamination stilles eksaminanden i den sidste del af undervisningen en praktisk opgave, som skal løses inden for en periode, som fastsættes af institutionen, dog højst fem arbejdsdage. Opgaven kan være en konkret salgbar produktion eller serviceydelse, eller den kan være tilrettelagt med prøven som formål – fx en scenografi, et zine med et særligt tema, en kortfilmsproduktion eller en VJ-produktion, eller eksaminanden kan arrangere et lokalhistorisk turistevent, arrangere en middag for en særlig målgruppe, bygge en café til en festival, opsætte gadeteater eller arrangere en demonstration. Det er denne opgave, der er eksaminationsgrundlaget.

3.2 Bedømmelsesgrundlag

Det er afgørende at skelne mellem eksaminationsgrundlaget og bedømmelsesgrundlaget. Kort sagt er eksaminationsgrundlaget det, der eksamineres ud fra, og bedømmelsesgrundlaget er det produkt, den proces eller den præstation, der bedømmes.

- Ved *portfoliopróven* er bedømmelsesgrundlaget eksaminandens præsentationsportfolio og mundtlige præstation.
- Ved *den praktiske prøve på én arbejdsdag* er bedømmelsesgrundlaget produktet/eventet og/eller serviceydelsen og arbejdsprocesserne samt eksaminandens mundtlige præstation på arbejdsdagen. Bedømmelsen gives på baggrund af en helhedsvurdering af eksaminandens samlede præstation.
- Ved *den praktiske prøve over flere arbejdsdage* er bedømmelsesgrundlaget det produkt/event, der er fremstillet/arrangeret på baggrund af den stillede opgave, og eksaminandens mundtlige præstation under eksaminationen. Bedømmelsen gives på baggrund af en helhedsvurdering af eksaminandens samlede præstation.

Bedømmelsesgrundlaget og det faglige fokus i prøven skal spille sammen og give eleven de bedste muligheder for at vise sin opnåelse af de faglige mål.

Det er væsentligt at overveje eller være opmærksom på følgende:

- Hvordan er sammenhængen mellem prøvens fokus, eksaminationsgrundlaget og bedømmelsesgrundlaget?
- Hvordan skal de enkelte elementer, der bidrager til bedømmelsen, vægtes?
- Hvordan skal et gruppefremstillet produkt bedømmes?
- Skal fx arbejdsprocessen, tilrettelæggelsen og lignende tælle med i bedømmelsen?

I forbindelse med alle de tre prøveformer indgår der flere dele i bedømmelsen, fx et produkt/en proces og elevens mundtlige præstation. Det kan derfor være relevant, at institutionen fastsætter bestemmelser om, hvad der tæller med hvilken vægt i forbindelse med bedømmelsen. Tillægger institutionen prøveelementerne forskellig vægt, er det vigtigt at være opmærksom på at give eleven gode muligheder for at vise det, som er højt vægtet, og evt. også i forbindelse med den tid, der afsættes til et højt vægtet element. Dog skal der i alle tilfælde anvendes et fagligt skøn og foretages en helhedsvurdering af elevens præstation. Eksaminator, censor og eleven skal alle være klar over, hvad der tæller med i bedømmelsen – og med hvilken vægt.

Bedømmelsen skal foregå på baggrund af elevens præstation og en vurdering af, hvordan den matcher bedømmelseskriterierne. Den dygtige elev skal have mulighed for at kunne præstere på topniveau, og den mindre dygtige elev skal have mulighed for at kunne bevise, at præstationen netop er bestået.

Bedømmelsen – og begrundelsen herfor – kræver en god forståelse af bedømmelseskriterierne, og at bedømmerne er enige om, hvad der er væsentlige og mindre væsentlige styrker og mangler ved en elevs præstation. Derfor er det afgørende at fastsætte og være enige om prøvens bedømmelseskriterier.

3.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad elevens præstation lever op til de faglige mål.

Bedømmelseskriterierne er det, eksaminator og censor lægger vægt på i bedømmelsen, og der skal være en tydelig sammenhæng mellem prøvens mål og bedømmelseskriterierne. I forbindelse med bedømmelsen skal der være formuleret bedømmelseskriterier, som sikrer, at bedømmerne fokuserer på det samme ved elevens præstation. Ellers kan bedømmelsen blive tilfældig, og der kan opstå store uenigheder mellem eksaminator og censor om, hvad der er vigtigt, og hvad der ikke er vigtigt. Bedømmelseskriterierne skal med andre ord sikre, at det, som eksaminator og censor ser på/lytter efter, er det samme.

Bedømmelseskriterierne skal bidrage til at fastholde det faglige fokus i forbindelse med prøven og sikre, at det er de væsentligste faglige mål, der bedømmes ud fra. Samtidig er det vigtigt, at bedømmerne bruger deres professionelle faglighed til at vurdere elevens præstation, så bedømmelsen bliver foretaget ud fra en helhedsvurdering af de elementer, der indgår i prøven.

Bedømmelseskriterierne skal være fastsat af den prøveafholdende institution, og eleverne og censor skal være orienteret om dem. Kriterierne skal tage udgangspunkt i de kriterier, der er fastsat i fagbilaget, og skal være konkretiseret med henblik på den aktuelle prøve. Den prøveafholdende institution har både retten og pligten til at fastsætte og konkretisere den enkelte prøves bedømmelseskriterier, og eksaminator og censor skal bedømme ud fra de fastsatte kriterier.

Med dette udgangspunkt er det væsentligt, at man i forbindelse med prøveplanlægningen overvejer følgende:

- Hvordan er sammenhængen mellem prøvens fokus, bedømmelsesgrundlaget og bedømmelseskriterierne?
- Hvordan kan bedømmelseskriterierne beskrives så enkelt og forståeligt som muligt?
- Hvordan forklares kriterierne for eleverne?
- Er censor informeret om bedømmelseskriterierne?

Nedenfor gives eksempler på, hvordan bedømmelseskriterierne kan konkretiseres yderligere som bedømmelseskriterier for afsluttende prøvebedømmelse:

Eksempler på konkretisering af bedømmelseskriterier

Kriterier	Konkretisering
Der lægges der vægt på eksaminandens evne til at kunne handle selvstændigt og i samarbejde i forhold til forskellige opgaver der knytter sig til produktion/oplevelse/service i den stillede opgave.	<p>Eleven viser sine handlinger i form af dokumentationen eller den praktiske arbejdsproces.</p> <p>Eleven holder fokus på opgaven og evner at se handlemuligheder i forbindelse med opgaveløsningen. (I arbejdsprocessen er der forskel på at handle selvstændigt og at handle i samarbejde med andre. Samarbejde kræver en vis form for enighed, så der kan tages beslutninger og arbejdes hen mod én løsning af opgaven).</p> <p>Eleven er opmærksom på, om det er en opgave, der skal løses selvstændigt, eller en opgave, hvor eleven indgår i et samarbejde og kan handle derefter.</p> <p>Eleven er bevidst om, hvad der skaber et godt samarbejde, og har kendskab til de forskellige roller i produktionsarbejdet. Hvis en elev fx tager tovholderrollen, skal eleven have overblikket over opgaverne og hjælpe de andre med at se, hvad der mangler at blive gjort. Omvendt skal eleven også kunne lade sig lede og udføre de tildelte opgaver.</p>
Der lægges der vægt på valg af relevante materialer, redskaber og værktøj i forhold til den stillede opgave	<p>Eleven kan vælge materialer, der passer til den specifikke opgave (fx et holdbart materiale, hvis der skal bygges et podie, eller den rette maling, hvis det skal kunne holde udendørs).</p> <p>Eleven kan vælge materialer med en funktion eller en æstetik, der passer til opgaven (fx et holdbart podie til en scene eller et skilt til en café, der både er funktionelt, oplysende og indbydende).</p>
Der lægges der vægt på, at eksaminanden forholder sig kritisk til om dokumenteret produkt/produktion kan sælges til en kunde, som det er, eller	<p>Eleven kan forholde sig til kvaliteten af kulturproduktionen/produktet og er realistisk i sin vurdering.</p> <p>Eleven kan reflektere over proces og produkt og er opmærksom på, hvilke detaljer og korrektioner der skal til, for at kulturproduktionen</p>

Kriterier	Konkretisering
gøre rede for, hvilke forbedringer og korrektioner, der skulle til, for at give produktet/produktionen format og gøre produktet/produktionen salgbar	forbedres. Eleven kan reflektere over, hvad der vil optimere oplevelsen for et publikum/en kunde (fx at man har husket at tage paraplyer med på den guidede tur, hvis det regner).

4. Prøveeksempler

Prøveformerne i turisme, kultur og fritid er en praktisk prøve på én arbejdsdag, en praktisk prøve over flere arbejdsdage og en portfolioprøve.

Eksamensgrundlaget skal tage udgangspunkt i den undervisning, eleven har deltaget i. Hvis eleven gennem sit forløb har været meget optaget af lyssætning, er det oplagt, at det skal være grundlaget for prøveopgaven. Det kan fx være, at eleven får en opgave, hvor der skal sættes lys til et event. Elevens opgave er dermed en afgrænset del af en kulturproduktion.

Til de praktiske prøver møder eksaminanden ind om morgenen på eksamensdagen, får udleveret opgaven og arbejder med den i løbet af dagen. På en festival kan opgaven fx være at bygge scenen, at trække kabler, at sætte lys efter en plan i samarbejde med et backstagecrew eller at skabe scenografien til scenen. Eksaminator og censor observerer og samtaler med eksaminanden i løbet af dagen. Sidst på dagen voterer eksaminator og censor, og resultatet meddeles eksaminanden.

Produktet/kulturproduktionen/portfolioen og elevens mundtlige præstation indgår i bedømmelsen, så både elevens praktiske kompetencer og elevens redegørelse for produktets fremstilling bedømmes.

Lærerens rolle er at hjælpe eleven videre, hvis eleven går i stå, og at hjælpe eleven med at forstå censors spørgsmål og at holde sig til de emner, der eksamineres i. Censors rolle er at spørge yderligere til det fremlagte stof eller emne.

Det er vigtigt, at eksaminationen bliver en god oplevelse for eleverne, så de kan vise, hvad de kan. Fx kan man starte med fælles morgenmad for eleverne, censor og læreren inden eksaminationen.

Eksaminationen varer 30 minutter pr. elev inkl. votering, og bedømmes med bestået/ikke bestået. Ved uenighed om bedømmelsen har censor det afgørende ord. Hvis eleven ikke består, vil en kendt lærer eller vejleder være klar til at tage sig af eleven.

Den praktiske prøve på én arbejdsdag

Den praktiske prøve på én arbejdsdag kan fx tage udgangspunkt i et turistevent – i dette tilfælde en sanketur langs den lokale strand. Målgruppen er madentusiaster, der gerne vil indsamle og tilberede spiselige ting fra naturen, fx tang og muslinger.

Eksempel på prøveopgave

Prøveopgave for tre personer – sanketur langs stranden.

Prøvevarighed: kl. 9-15

I skal forberede en sanketur langs stranden med start ud for NYBORG STRAND.

I skal planlægge ruten, som har en varighed på to timer, og gennemføre turen for den lokale ældreforenings madklub fra kl. 13-15.

I skal sørge for udstyr, rute, opskrifter og hjælpemidler til formidlingen samt undersøge, hvad man kan finde på ruten.

I skal bl.a. fortælle om, hvad der kan samles af spiselige dyr og planter langs stranden i området, og hvilke miljøhensyn der er relevante, når man samler i naturen.

I skal formidle detaljer om de forskellige ting, I finder – fx gennem billeder, små beskrivelser, gamle fortællinger eller myter.

Herefter skal I tilberede de råvarer, I har fundet sammen med gæsterne, over Trangia eller bål, mens I fortæller om fremgangsmåden og evt. andre opskrifter, som man kan bruge hjemme i køkkenet.

Der bedømmes ud fra:

- Anvendelsen af relevant fagsprog i formidlingen
- Valget af materialer og udstyr til formidling og tilberedelse
- Viden om bæredygtighed og miljøhensyn i den konkrete situation
- Kendskabet til målgruppen
- Samarbejdsstrategien i forbindelse med opgaven.

Før prøven

Før prøven udarbejdes der en prøveopgave med udgangspunkt i den givne opgave i forbindelse med fx den guidede sanketur. Det er læreren, der udarbejder prøveopgaven, og prøvetiden er én arbejdsdag. Prøveopgaven sendes til censor 14 dage før prøven.

Til den praktiske prøve på én arbejdsdag kan eksaminanderne vælge at gå til gruppeeksamen med maksimum fire elever pr. gruppe. Gruppen skal godkendes af læreren, og eksaminanderne bliver bedømt individuelt.

Eksamen kan foregå på skolen eller på en anden relevant lokation i lokalområdet – i dette eksempel på en strand, men det kan også være fx på en festival, på et museum, hos en forening, i en virksomhed eller i et kulturhus.

Under prøven

I dette eksempel fungerer eleverne som guides. Censor indgår naturligt som en af de øvrige gæster. Eleverne mødes med gæsterne, censor og læreren på stranden, og eleverne formidler til og guider gruppen. Eleverne giver gruppen en introduktion til turen og guider dem gennem dagen, og til sidst tilberedes nogle af de indsamlede muslinger og noget af den indsamlede tang over bål eller Trangia. Eksaminator stiller uddybende spørgsmål til processen og resultatet med udgangspunkt i prøveopgaven. Censor stiller evt. supplerende spørgsmål til eksaminanderne. I bedømmelsen lægges der vægt på, at kvaliteten af det praktiske produkt eller serviceydelsen lever op til den stillede opgaves krav.

Den praktiske prøve over flere arbejdsdage

Den praktiske prøve over flere arbejdsdage kan tage udgangspunkt i en festival, hvor eleven har forskellige opgaver i forbindelse med opsætning/opbygning og afvikling. Det kan fx være at bygge scenen, at skabe scenografi, at sætte lyd eller lys op eller at etablere en bar. Målgruppen er unge festivalgæster.

Eksempler på prøveopgaver

Backstage: prøveopgave for to-tre personer af fire dages varighed. De to første dage bruges til opsætning, og de næste to dage bruges til afvikling, det vil sige modtagelse af bands, servicering og oprydning.

I skal indrette et backstageområde. Det skal indeholde en lounge, hvor kunstnerne kan slappe af og tale sammen, og tre skurvogne, hvor de forskellige bands kan opholde sig før og efter deres optræden. I skal lade jer inspirere af festivalens profil, og I skal finde materialer til backstage-indretningen på skolen eller skaffe dem eksternt.

I skal bruge jeres indsamlede materialer til udsmykning og møblering. Det kan fx være malerier, tæpper, sofaer, standerlamper eller vaser med blomster.

Der skal arbejdes med skiltning, så bandet og crewet ved, hvor de skal være.

I skal tage imod bandet, når det kommer. I skal servicere dem undervejs og sørge for forplejning og oprydning. I skal udarbejde en run-down og en vagtplan for afviklingsdage.

Der bedømmes ud fra:

- Planlægningen og brugen af run-down i forbindelse med serviceringen
- Valget af relevante materialer til udsmykningen
- Kendskabet til festivalen
- Samarbejdsstrategien i forbindelse med opgaven.

Bar: prøveopgave for to-tre personer. Prøvens varighed er fire dage. De to første dage bruges til opsætning, og de næste to dage bruges til afvikling, det vil sige bardrift, servicering og afrydning.

I skal udtænke og fremstille en konceptbar, hvor I tager hensyn til miljø og bæredygtighed. Konceptet skal gennemarbejdes, så I kan redegøre i detaljer for det konceptuelle. Barens design skal passe til festivalens profil. I skal finde materialer til barindretningen på skolen eller skaffe dem eksternt. Baren skal kunne være på et areal på maksimum 12 m².

I skal bruge jeres indsamlede materialer til udsmykning og indretning af baren, fx disk, opbevaring eller prisskilte.

I skal opbygge og indrette baren, udarbejde en vagtplan for afviklingsdage og personale-besætte baren.

Køleskabe og varer, der skal sælges i baren, leveres af festivalen.

Der bedømmes ud fra:

- Valget af relevante materialer til indretning, opbygning og koncept
- Viden om bæredygtighed og miljøhensyn, hvad angår affald og forbrug af engangsservice
- Kendskabet til festivalen
- Samarbejdsstrategien i forbindelse med opgaven
- Viden om servicering og kundebetjening.

Sceneteknik: prøveopgave for to-tre personer. Prøvens varighed er fire dage. De to første dage bruges til opsætning, og de næste to dage bruges til afvikling, det vil sige opsætning af lys og lyd og load-in og load-out.

I skal rigge op efter en lysplan og i samarbejde med det professionelle tekniker-crew tilslutte udstyret, så det fungerer. Der skal udarbejdes en plan over kabeltræk, og alle kabler skal mærkes op, så man hurtigt kan fejlfinde. I skal arbejde tæt sammen med det professionelle tekniker-crew, som vil guide jer undervejs.

Under afviklingen skal I sørge for, at de enkelte bands får deres gear op på scenen og får sat deres produktion op, bl.a. bagtæppe, podie til trommer, gulvlys og mikrofoner, og at det bliver loadet i traileren igen, så der er plads til det næste band.

Der bedømmes ud fra:

- Anvendelsen af relevant fagsprog
- Anvendelsen af relevante redskaber til opgaven
- Viden om sikkerhedskrav til opgaven
- Samarbejdet med andre om at udføre opgaven
- Kendskabet til festivalen.

Scenografi: prøveopgave for to-tre personer af fire dages varighed. De to første dage bruges til opsætning, og de næste to dage bruges til afvikling.

I skal designe et spændende og interaktivt værk på festivalområdet. Det må fylde maksimum 20 m² på et område, som er udpeget af festivalen. Festivaldeltagerne skal kunne gå i dialog med værket. I skal lade jer inspirere af festivalens profil og benytte genbrugsmaterialer i så høj grad som muligt. Materialerne finder I på skolen eller eksternt.

Under afviklingen skal I formidle jeres værk til publikum og opmuntre dem til at deltage. I skal udarbejde en vagtplan for afviklingsdage.

Der bedømmes ud fra:

- Valget af relevante materialer til opbygning af værket ud fra festivalens profil
- Viden om bæredygtighed og miljøhensyn, hvad angår materialer
- Kendskabet til festivalen
- Samarbejdsstrategien i forbindelse med opgaven
- Viden om formidling og publikumskontakt.

Før prøven

Før prøven udarbejdes der en prøveopgave – i dette tilfælde med udgangspunkt i den givne opgave på festivalen. Det er læreren, der udarbejder prøveopgaven.

I forbindelse med *den praktiske prøve over flere arbejdsdage* kan prøvetiden variere fra to til fem arbejdsdage. Prøveopgaven sendes til censor 14 dage før prøven.

Eksaminanderne kan vælge at gå til gruppeeksamen med maksimum fire elever pr. gruppe. Gruppen skal godkendes af læreren, og eksaminanderne bliver bedømt individuelt.

I dette eksempel foregår eksamen på en lokal festival, men prøven kan ligeledes foregå på skolen eller på en anden relevant lokation i lokalområdet, fx i en skov, på et museum, hos en forening, i en virksomhed eller i et kulturhus.

Under prøven

Eksaminanden arbejder på prøveopgaven i to-fem dage og dokumenterer løbende processen, fx med fotos, skitser, noter og videoer. Under arbejdet kan eleven søge vejledning og hjælp fra holdet, læreren, samarbejdspartnere eller netværk. På den sidste arbejdsdag afholdes der en mundtlig prøve, hvor eksaminanden præsenterer opgavens resultater og har mulighed for at vise sin dokumentation af processen. Eksaminator stiller uddybende spørgsmål til processen og resultatet med udgangspunkt i prøveopgaven. Censor stiller evt. supplerende spørgsmål til eksaminanden.

I bedømmelsen lægges der vægt på, at kvaliteten af det praktiske produkt eller serviceydelsen lever op til den stillede opgaves krav.

Portfolioprøve

Før prøven

Med udgangspunkt i arbejdsportfolien – eller den indsamlede faglige dokumentation – udarbejder eleven en præsentationsportfolio. Af fagbilaget for turisme, kultur og fritid fremgår følgende:

De nærmere krav og rammer for den faglige dokumentation fastsættes på institutionsniveau. Hvis der gennemføres portfolioprøve, samles elevens dokumentation i en arbejdsportfolio, som skal danne grundlag for udarbejdelsen af en præsentationsportfolio til brug ved prøven.

Eleven udvælger tre projekter, opgaver, praktikforløb, events eller undervisningsforløb, som præsenteres i præsentationsportfolien. Eleven arbejder i sammenlagt 14 dage, hvor der er mulighed for vejledning fra læreren, holdet eller netværket. Læreren godkender præsentationsportfolien, inden den sendes til censor 14 arbejdsdage inden eksamen.

Præsentationsportfolien kan indeholde korte videofremstillinger, lydoptagelser, visualiseringer, skriftlig dokumentation eller værker.

Under prøven

Til eksaminationen præsenterer eksaminanden sin præsentationsportfolio. Eksaminanden må gerne medbringe fysiske objekter, dokumenter eller produkter, der understøtter præsentationsportfolien.

Det kan fx være en model af en scenografi, prototyper fra en ideudvikling eller en koreografi.

Eksaminator stiller uddybende spørgsmål med udgangspunkt i præsentationen og portfolien. Censor stiller evt. supplerende spørgsmål til eksaminanden.

Bilag: Guide til god praksis ved prøveafholdelse i faget

Den nedenstående tjekliste anvendes i forbindelse med prøveplanlægningen. Ikke alle punkter vil være lige relevante ved alle prøver – det afhænger af den konkrete prøves form og kontekst. Det er en god ide at skrive de vigtigste beslutninger om prøven ned, så de kan deles med censor og mellem lærerne på FGU-institutionen.

<i>Før prøven</i>	
Hvad skal prøvens fokus være?	
Hvad skal bedømmelseskriterierne være?	
Skal der være tale om en individuel prøve eller en gruppeprøve?	
Ved gruppeprøve: Hvor mange elever er der i gruppen (NB: Husk at følge antallet i fagbilaget), og hvordan skal de samarbejde?	
Hvordan udarbejdes eksaminationsgrundlaget?	
Er der særlige krav til eleverne for at kunne deltage i prøven? Skal læreren godkende det elevarbejde, der skal indgå som eksaminationsgrundlag?	
Hvornår starter prøven? Udarbejder eleverne noget i undervisningen, som de medbringer til prøven? Eller starter prøven med udlevering af en opgave, som skal løses samme dag?	
Tidsramme for prøven: Er der forberedelse, og hvad er rammerne for denne?	
Er der særlige krav til, hvilke fysiske rammer prøven skal foregå inden for?	
Hvilke hjælpemidler har eleverne til rådighed?	
Er der nogle elever, der skal have særlige prøvevilkår?	
Skal der være en tidsplan for elevernes arbejde på dagen?	
Hvor mange elever kan være til prøve samtidig eller på samme dag?	

Hvordan informeres censor, og hvad skal censor informeres om?	
Hvordan sendes der materiale til censor (hvis materialet indgår som bedømmelsesgrundlag)?	
Hvilke praktiske informationer skal censor have?	
Hvordan forberedes eleverne til prøven – undervejs og i den sidste afsluttende fase af undervisningen?	
<i>Under prøven</i>	
Hvem er den prøveansvarlige, som kan tilkaldes i problematiske situationer?	
Læreren er eksaminator, men hvad er censors rolle?	
Hvordan skal kommunikationen med eleverne være?	
Hvordan skabes der en god og tryk prøvesituation?	
Hvordan får eleverne de bedste muligheder for at vise, hvad de kan?	
Hvad skal eksaminator og censor iagttage?	
Hvordan holder eksaminator og censor styr på iagttagelser og vurderinger af den enkelte elev – anvendes der skemaer eller andre værktøjer?	
Hvordan sikres det, at eleverne får de samme (ens) muligheder under prøven?	
<i>Efter prøven</i>	
Hvornår og hvordan vurderes der?	
Hvordan meddeles bedømmelsen til eleverne?	
Hvordan håndteres uenighed om bedømmelsen?	
Hvem tager sig af elever, der ikke består?	

Hvem oplyser om muligheden for omprøve?	
Hvordan udformes, underskrives og afleveres karakterlister?	
Hvilke erfaringer gav prøvens udformning?	
Giver disse erfaringer anledning til ændringer i prøvetilrettelæggelsen og prøveafholdelsen?	